

rights from dematerialized shares. Then, it was analyzed how the new legal solutions affect the restrictions in the sale of shares.

Keywords: shares, joint-stock company, disposal of shares, registered shares, restrictions on the disposal of shares, register of shareholders

Żaba Mateusz

МОЖЛИВІСТЬ УКЛАДЕННЯ ЗАСНОВНИЦЬКОГО ДОГОВОРУ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ В ЕЛЕКТРОННІЙ (ТЕЛЕІНФОРМАТИЧНІЙ) СИСТЕМІ В ПОЛЬЩІ

I. Введення

У чинному нормативно-правовому полі польський законодавець передбачив два порядки, в яких може бути укладений договір товариства з обмеженою відповідальністю. Окрім традиційного способу створення товариства з обмеженою відповідальністю шляхом укладення договору про його заснування у нотаріальній формі, польське законодавство на сьогодні закріплює також альтернативну, спрощену форму, у якій договір про заснування цього ж товариства може бути укладений у електронній, або іншими словами телеінформатичній, системі. Слід підкреслити, що польський законодавець цю спрощену форму укладення договору встановив для двох товариств об'єднань осіб, тобто для повного товариства й командитного товариства та для двох товариств об'єднань капіталів - товариства з обмеженою відповідальністю та простого акціонерного товариства. У випадку цієї спрощеної форми укладення договору всі необхідні для створення даного товариства дії відбуваються в електронному режимі з допомогою інформаційної платформи, яка є доступна на сторінці Міністерства юстиції.

Можливість укладення засновницького договору товариства з обмеженою відповідальністю у телеінформатичній системі була вперше введена новелою Кодексу торговельних товариств Польщі

[1, далі: КТТ] від 1.04.2011 р. (Dz.U. Nr 92, poz. 531), яка набрала чинності з 1.01.2012 р. Згідно з обґрунтуванням законопроекту, який передбачав можливість створення товариства з обмеженою відповідальністю телеінформатичним шляхом, така форма мала полегшити та прискорити процедуру заснування цього ж типу товариства у Польщі [6, с. 797, 9, Komentarz do art. 1571 KSH, Rnd 1, Legalis]. Крім того, метою цих нормативних актів була на-самперед інформатизація не тільки процесу укладання договору, але також внесення до нього змін, його розірвання та електронна реєстрація цих змін у Державному судовому реєстрі [4, с. 4].

Істотний вплив на положення, які відносяться до можливості укладання договорів вище згаданих товариств у телеінформатичній системі мала новела КТТ Польщі від 28.11.2014 р., яка додала такі пояснення, як: «взірець договору» (поль. wzorzec umowy), змінні положення договору (поль. postanowienia zmienne umowy), товариство, договір якого укладено з використанням взірця договору (поль. spółka, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy) [4, с. 7]. Крім того, слід підкреслити, що дефініції поняття «телеінформатична система» не знайшлося місця у положеннях КТТ. З цієї причини слід звернути детальнішу увагу на § 1 абз.2 розпорядження Міністра юстиції Республіки Польща від 14.01.2015 р. про визначення взірця договору про заснування товариства з обмеженою відповідальністю, який використовується в телеінформатичній системі (Dz.U. z 2015, poz. 69 ze zm.). Згідно з цим положенням, якщо у розпорядженні йдеться про телеінформатичну систему, вона розуміється як телеінформатична система у значенні ст. 2 пункт 3 Закону від 18.07.2002 р. про надання електронних послуг [3], яка використовується для підтримки створення та здійснення інших дій пов'язаних з товариством з обмеженою відповідальністю, договір якого укладено з використанням взірця договору передбаченого в телеінформатичній системі та також подання заяви про внесення змін до цього ж договору.

Таким чином, у випадку укладення договору про заснування товариства з обмеженою відповідальністю на підставі вищевказаного формуляра можна виділити декілька основних етапів створення цього ж виду товариства. Цими етапами будуть: від-

криття облікового запису користувача, залогування на обліковому записі як користувача, заповнення електронного взірця договору та підписання договору про заснування товариства з обмеженою відповідальністю.

II. Створення облікового запису користувача та легітимація для укладення засновницького договору

Основною різницею між традиційним способом заснування товариства з обмеженою відповідальністю та його заснуванням при використанні взірця договору, який є доступний у телеінформатичній системі, є відмова від необхідності укладення договору про заснування у формі нотаріального акту. Урядовий взірець засновницького договору становить необхідний правовий інструмент, у випадку коли засновники виявлять волю щодо спрощеного та прискореного способу реєстрації заснованого ними товариства. Для укладення договору у телеінформатичній системі й заснування товариства з обмеженою відповідальністю вимагається виконання ряду кроків.

Створення облікового запису користувача слід визначити як перший і водночас необхідний етап для створення товариства з обмеженою відповідальністю [5, с. 358]. Обліковий запис можна створити за допомогою послуги доступної на веб-сайті Міністерства юстиції Польщі. Відповідно до ст. 1571 § 2 КТТ укладення договору товариства з обмеженою відповідальністю за взірцем договору вимагає заповнення формуляра, який є доступний у телеінформатичній системі та проставлення договору кваліфікованим цифровим підписом (поль. *kwalfikowany podpis elektroniczny*), підписом довіреним профілем ePUAP (поль. *podpis zaufany ePUAP*) або особистим підписом (поль. *podpis osobisty*). Крім того, обліковий запис може створити лише фізична особа. З метою створення облікового запису потрібно подати ім'я та прізвище, номер PESEL, якщо особа зобов'язана його мати, місце народження, номер документу яким посвідчується дана особа, найменування органу, який видав такий документ, адресу електронної пошти, визначення імені користувача та пароля користувача; перевірка відповідності імені, прізвища та номера PESEL з номером PESEL, який знаходиться у списку номерів PESEL. На

цьому місці слід підкреслити, що існують серйозні проблеми для іноземців, які хотіли б створити таке товариство у телеінформатичній системі, оскільки вони, в принципі, не матимуть такого номера PESEL без попередньої реєстрації.

Обліковий запис стане доступним для користувача лише після автентифікації в системі. Автентифікація відбувається після повідомлення про ім'я користувача та пароль. Крім того, користувач повинен заповнити електронну модель договору. Натомість останнім етапом є підписання договору про заснування товариства з обмеженою відповідальністю.

Обліковий запис користувача створюють усі фізичні особи, які беруть участь у створенні даного товариства. Підписуючи документи в телеінформатичній системі, особа мусить вказати, чи підписує документ від свого імені чи від імені іншої особи. Якщо вона підписує документ від імені іншої особи, є зобов'язана вказати спосіб уповноваження. Уповноваження може бути результатом провадження: як орган товариства об'єднання капіталів; провадження як учасник товариства об'єднання осіб, який вправі його представляти; провадження як законний представник або провадження як довірений.

У разі, якщо уповноваження є результатом провадження у справі як довірений, для подання заяви про реєстрацію товариства в Державному судовому реєстрі необхідно заповнити заяву, у якій треба зазначити факт надання довірності, інформацію про особу, яка її надала, дату її надання та її обсяг.

III. Кшталтування змісту договору укладеного в телеінформатичній системі

Офіційний формуляр договору товариства з обмеженою відповідальністю, який є доступним в системі, має інтерактивний характер. Завдяки ньому можна укласти договір з мінімальним змістом, необхідним для отримання запису в реєстрі. Формуляр містить в собі три види положень: незмінні положення договору товариства; положення, які мусять бути доповнені учасниками та положення, які передбачають вибір між декількома варіантами.

До незмінних положень договору належать положення про невизначений строк тривання договору товариства (§ 7 вірця)

та положення про можливість сплачування статутного капіталу учасниками товариства лише грошовими внесками (§ 9 взірця). Тут також треба підкреслити, що на сьогодні статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю заснованого у телеінформатичній системі може бути сплачений не пізніше ніж 7 днів від реєстрації цього ж товариства, що є основною різницею у відношенні до договору товариства з обмеженою відповідальністю, який укладається у традиційний спосіб. Положення договору, які повинні бути доповнені учасниками, включають положення, що стосуються до таких питань як: дані учасників, що створюють товариство; визначення фірмового найменування товариства; визначення місцезнаходження товариства; розмір статутного капіталу; строк повноважень окремих органів товариства; дата закінчення першого облікового року та предмет діяльності компанії згідно з Польською класифікацією діяльності. Польський законодавець у рамках положень договору, які передбачають учасникам вибір між доступними варіантами, закріплює натомість положення про можливість утворення наглядової ради, погашення часток та їх придбання товариством, створення резервного та додаткового капіталу чи вибір одного з чотирьох варіантів щодо згоди на відчуження частки у товаристві.

У зв'язку з вищевказаним врегулюванням можна говорити про два підтипи товариства з обмеженою відповідальністю - «традиційний» підтип та «інтернетовий» підтип. Потрібно звернути увагу на те, що зміна договору укладеного у телеінформатичній системі виконана традиційним способом, тобто на підставі нотаріального акту, спричинятиме те, що не будемо вже мати дочинення з інтернетовим підтипом товариства. Надалі треба також зазначити, що згідно зі ст. 158 § 12 КТТ збільшення статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю заснованого на підставі взірця може бути сплачене як грошовими внесками так і негрошовими внесками. Таким чином, внесення негрошових внесків учасниками є можливе, але може здійснюватися лише після реєстрації товариства у реєстрі підприємців. Подальші зміни договору у цьому випадку здійснюватимуть лише у традиційний спосіб.

IV. Момент укладення засновницького договору товариства з обмеженою відповідальністю у телеінформатичній системі

Відповідно до ст. 1571 § 3 КТТ договір товариства з обмеженою відповідальністю, який був укладений з використанням взірця договору є укладений після введення в телеінформатичну систему всіх необхідних даних для його укладення та з моменту його підписання цифровим підписом. В результаті договір буде укладений з моменту волевиявлення усіма особами, які вправі його підписати, а отже, з моментом підписання цифровим підписом останнім користувачем, уповноваженим підписати цей договір. Треба підкреслити, що підписання договору вже першим користувачем спричиняє неможливість змінити зміст засновницького договору. Треба пам'ятати, що також документи, які додаються до заяви про реєстрацію товариства, муситимуть бути подані в електронній формі через телеінформатичну систему [7, с. 777].

У випадку укладення засновницького договору можливість виявлення волі є допустима шляхом підписання договору кваліфікованим цифровим підписом, підписом довіреним профілем ePUAP або особистим підписом. Сумніви може викликати факт, чи всі користувачі повинні підписуватись однаково або чи є можливе альтернативне (змішане) використання дійсних форм електронного підпису (деякі учасники підпишуть договір кваліфікованим цифровим підписом а інші - підписом довіреним профілем ePUAP)[4, с. 10]. На мою думку, з огляду на відсутність юридичної заборони, можливе змішане використання дійсних підписів.

Реєстровий суд повинен розглянути заяву про запис товариства з обмеженою відповідальністю, подану в електронній формі протягом 1 дня відповідно до ст. 20а абз. 2 закону про Державний судовий реєстр [2]. Крім описаних вище полегшень, порядок реєстрації товариства з обмеженою відповідальністю відбувається відповідно до загальних положень про реєстраційну процедуру. Однак ні суд, ні компанія не зобов'язані готувати документи у паперовій формі [7, с. 777; 8, Komentarz do art. 1571 KSH, Rnd 5, Legalis].

IV. Підведення підсумків

Варто підкреслити, що через стандартизований засновницький договір товариства з обмеженою відповідальністю учасники або їх довірені можуть нині укласти договір, який має мінімальний та необхідний зміст для внесення до реєстру. Така новела польського законодавця дає впевненість в правильності змісту договору та, у наступному порядку, впевненість, що в суді не буде оспорюватися договір як такий, що невідповідає нормам [10, с. 24-25]. У разі, якщо особи мали би намір доповнити зміст договору «нестандартними» положеннями, які вони окремо узгодили, вони зможуть прийняти рішення у цьому питанні лише поза телеінформатичною системою. З моменту зміни засновницького договору у традиційний спосіб не буде можливе повернутися до подальшого використання взірців, які є доступними у телеінформатичній системі.

Підсумовуючи вищевказані висновки, особливість та відмінність заснування товариства з обмеженою відповідальністю у телеінформатичній системі на підставі урядового взірця від традиційного методу його заснування полягає в наступному. По-перше, вимога укладення договору про заснування цього ж товариства у формі нотаріального акту замінена необхідністю використання взірця договору (ст. 1571 § 1 КТТ). Такий взірець (формуляр) мусить бути: заповнений майбутніми учасниками (у випадку учасника-юридичної особи – її посадовими особами) або їх довіреними, забезпечений цифровим підписом та введений до телеінформатичної системи (ст. 1571 § 2 і 3 КТТ). По-друге, статутний капітал такого товариства може бути сплачений учасниками товариства лише грошовими внесками (ст. 1581 § 1 реч. 1 КТТ). По-третє, польський законодавець відступив від т. зв. принципу одночасності сплачення статутного капіталу внесками учасників, тобто сплачення статутного капіталу ще до дня реєстрації товариства. На сьогодні статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю заснованого у телеінформатичній системі може бути сплачений до 7 днів від його реєстрації (ст. 158 § 11 КТТ).

1. Ustawa z dnia 15 września 2000 r.: Kodeks spółek handlowych // Dz. U. 2000. – Nr 94. – Poz. 1037 ze zm.
2. Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r.: Krajowy Rejestr Sądowy // Dz. U. 1997. – Nr 121. – Poz. 769 ze zm.
3. Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r.: Umowa o świadczenie usług drogą elektroniczną // Dz. U. 2002. – Nr 144. – Poz. 1204 ze zm.
4. W. J. Kocot, *Forma elektroniczna aktów założycielskich i niektórych czynności z zakresu stosunków wewnętrznych spółek handlowych – nowelizacja kodeksu spółek handlowych z 28.11.2014* // *Przegląd Prawa Handlowego*, № 2 p. 2015.
5. P. Pinior, W. Popiołek, J. A. Strzępka (red.), E. Zielińska, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa: C.H. Beck. – 2013. – 1490 cc.
6. M. Romanowski, *Zakładanie spółki z o.o. przez Internet – nowelizacja Kodeksu spółek handlowych* // *Monitor Prawniczy*, № 15 p. 2011
7. A. Szumański (red.), *System Prawa Handlowego. Tom 2A*, Warszawa: C.H. Beck. – 2019. *Legalis*.
8. S. Soltysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, A. Herbet, M. Tarska, *Kodeks spółek handlowych. t. II, Komentarz do art. 151 - 300*, Warszawa: C.H. Beck. – 2013. *Legalis*.
9. A. Opalski (red.), *Kodeks spółek handlowych. Tom IIA. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*, Warszawa: C.H. Beck. – 2018.
10. E. Zamojski, *Uwagi na tle projektu „S24” dotyczącego rejestracji spółek z o.o* // *Prawo spółek*, № 2, 2011.

Жаба М. Можливість укладення засновницького договору товариства з обмеженою відповідальністю в електронній (телеінформатичній) системі в Польщі

Це дослідження розкриває проблематику укладення у польському праві договору товариства з обмеженою відповідальністю при використанні взірця договору, який є доступний в електронній системі. Польський законодавець передбачив можливість заповнення та укладення засновницького договору за допомогою вищезгаданої моделі, доступної в системі ІКТ. Створення товариства з обмеженою відповідальністю в такий спосіб стало можливим в Польщі вперше після внесення змін до Кодексу торговельних товариств, які набули чинності 1 січня 2012 року. Незважаючи на те, що це врегулювання існує у Польщі вже 9 років, деякі з його положень надалі викликають контрверсії. Головною метою цієї роботи було представлення найважливіших питань, що стосуються не лише процедури створення товариства з обмеженою відповідальністю, але також й моменту волевиявлення та накладення можливих типів підпису.

Ключові слова: оформлення засновницького договору; товариство з обмеженою відповідальністю; електронна (телеінформатична) система; польське право; модельний договір

Żaba M. Possibility to execute the articles of association of a limited liability company in the ICT system in Poland

This paper deals with the issues related to the execution of the articles of association of a limited liability company using model articles of association under Polish law. The Polish legislator provided for the possibility to fill in and to conclude the articles of association using above mentioned model accessible in an ICT system. The establishment of the limited liability company in such way has become possible for the first time in Poland after the amendment to the Commercial Companies Code which came into force on January 1st, 2012. As it was emphasized in the justification to the amendment, the main purpose of this change was to facilitate, simplify and considerably expedite the process of setting up limited liability companies. The way of formation of such a company differs essentially from traditional rules. The activities needed to establish a company are completed in the environment of the ICT system, i.e. above mentioned execution of the articles of association of a limited liability company as well as making of the application for entry into the National Court Register. Each document to the application for the registration of the company must be submitted electronically. Despite the existence of this regulation for 9 years in Poland, some of provisions are the subject of the controversy. In order to register limited liability company in the ICT system in Poland, a person who signs the article of the association is required to possess Polish personal evidence number (PESEL) or tax evidence number (NIP). The primary aim of this paper was to present the most important issues concerning not only the procedure of the establishment of the limited liability company but also the moment of giving the declaration of intent and furnishing with the possible types of signatures.

Keywords: executing the articles of association; limited liability company; the ICT system; Polish law; model deed